

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

**2018-2019 ОҚУ ЖЫЛЫНДА ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ЖАЛПЫ ОРТА БІЛІМ БЕРЕТІН
МЕКТЕПТЕРІНДЕ ОҚУ ПРОЦЕСІН
ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ
ТУРАЛЫ**

Әдістемелік нұсқау хат

Астана – 2018

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесімен
баспаға ұсынылды (2018 жылғы 15 маусымдағы № 7 хаттама).

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР:

*Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың
бастамасымен «100 нақты қадам» Ұлт жоспарын іске асыру аясында
ЭЫДҰ*

*елдерінің стандарттары негізінде адам капиталының сапасын көтеруге
бағытталған білім беру саласындағы 5 қадам жоспарланған.*

Оның үшеуі жалпы орта білім беру жүйесіне қатысты.

***76-қадам.** 12 жылдық білім беруді кезең-кезеңімен енгізу, функционалдық
сауаттылықты дамыту үшін мектептегі оқыту стандарттарын
жаңарту. Жоғары сыныптарда жан басына қаржыландыруды енгізу,
табысты мектептерді ынталандыру жүйесін құру.*

***79-қадам.** Білім беру жүйесінде - жоғары сыныптар мен ЖОО-ларда
азғылышын тілінде оқытуға кезең-кезеңмен көшу.*

***89-қадам.** «Нұрлы Болашақ» ұлттық жобасын әзірлеу және жүзеге
асыру. Мектептік білім берудің қолданыстағы оқу бағдарламаларына
«Мәңгілік ел» құндылықтарын енгізу.*

2018-2019 ОҚУ ЖЫЛЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ:

- 2018-2019 оқу жылында жаңартылған білім мазмұнына 3, 6, 8-сыныптар көшеді.**
- 4, 9, 10-11-сыныптар 2013 жылы бекітілген оқу бағдарламаларымен оқитын болады.**

Нормативтік құқықтық база

Жаңа оқу жылында:

1) мектепалды даярлық сыныптарында және 1-3-сыныптарда білім беру процесі:

- а** ҚР Үкіметінің 2016 жылғы 13 мамырдағы № 292 қаулысымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі -МДТОМЖС);
- а** ҚР БҒМ 2016 жылғы 12 тамыздағы № 499 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламалары (бұдан әрі – Үлгілік бағдарлама);
- а** Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспары (ҚР БҒМ 2016 жылғы 22 маусымдағы №391 бұйрығына 1-қосымша);
- а** ҚР Үкіметінің 2015 жылғы 25 сәуірдегі № 327 қаулысымен бекітілген Бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – ҚР МЖМБС-2015);
- а** ҚР Үкіметінің 2017 жылғы 15 тамыздағы № 484 қаулысымен бекітілген Бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;
- а** ҚР Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 15 шілдедегі № 453 бұйрығымен бекітілген Бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспарлары;
- а** ҚР Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 8 сәуірдегі № 266 бұйрығымен бекітілген Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары;
- а** ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 10 мамырдағы № 199 бұйрығымен бекітілген бастауыш білім беру жалпы білім беретін пәндерінің Үлгілік оқу бағдарламалары;
- а** «Оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердегі тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушының 2013 жылғы 27 қыркүйектегі № 400 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 3 мамырдағы № 192 бұйрығымен бекітілген оқу басылымдары негізінде жүзеге асырылады.

2) ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген 4, 9, 10-11-сыныптарда білім беру процесі:

- Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта) мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – ҚР МЖМБС-2012);
- ҚР Үкіметінің 2017 жылғы 15 тамыздағы № 485 қаулысымен бекітілген Жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – ҚР МЖМБС-2012);
- «ҚР Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 25 шілдедегі № 296 бұйрығымен бекітілген Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары;
- «ҚР Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 27 қарашадағы № 471 бұйрығымен бекітілген Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары;
- «ҚР Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 25 ақпандағы № 61 бұйрығымен бекітілген Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарлары;
- ҚР Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығымен бекітілген Жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламалары;
- «ҚР Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 15 шілдедегі № 281 бұйрығымен бекітілген Жалпы білім беретін пәндердің үлгілік оқу бағдарламалары;
- «ҚР Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 18 маусымдағы № 393 бұйрығымен бекітілген Жалпы білім беретін пәндердің үлгілік оқу бағдарламалары;
- «Оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердегі тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушының 2013 жылғы 27 қыркүйектегі № 400 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 3 мамырдағы № 192 бұйрығымен бекітілген оқу басылымдары негізінде жүзеге асырылады.

3) 5- 8-сыныптарда білім беру процесі:

аҚР Үкіметінің 2016 жылғы 13 мамырдағы № 292 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (бұдан әрі – ҚР МЖМБС-2016);

аҚазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 23 қарашадағы № 668 бұйрығымен бекітілген жалпы білім беретін пәндердің үлгілік оқу бағдарламалары;

а«Оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердегі тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі міндетін атқарушының 2013 жылғы 27 қыркүйектегі № 400 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 3 мамырдағы № 192 бұйрығымен бекітілген оқу басылымдары негізінде жүзеге асырылады.

Мектеп үшін барлық МЖМБС және оқу бағдарламаларының қағазға шығарылған бір нұсқасы болса жеткілікті. Мұғалім МЖМБС және оқу бағдарламаларының электронды нұсқаларымен жұмыс істеуіне болады.

1-4-сыныптарда «**Жол қозғалыстарының ережесі**» оқу курсының мазмұны сынып сағаттарының есебінен – әр сыныпта 6 сағаттан өткізіледі;

5-8-сыныптарда бұл оқу курсы сабақтан тыс уақытта сынып сағаттары мен факультативтер есебінен – әр сыныпта 10 сағаттан өткізіледі.

1-8-сыныптарға арналған сабақтың үлгі ретінде алынған тақырыптары 2017-2018 оқу жылына арналған Әдістемелік-нұсқау хатта (ӘНХ) берілген.

**Мектепалды
сыныптарда
оқу жылының
ұзақтығы – 32
апта**

**1-сыныптарда –
33 апта**

**2-11 (12)-
сыныптарда –
34 апта**

! Назар аударыңыздар!

Мереке күндеріне сәйкес келген сабақтарға қатысты.

Пәндер бойынша оқыту мақсаттары сабақтарда не мереке күндеріне дейін не кейін оқытылады. Күнтізбелік-тақырыптық жоспарлау немесе орта мерзімді жоспарды бейімдеу кезінде мұғалімге мереке күндеріне неғұрлым жеңіл мақсаттарды шығару және жазба жұмыстарын жоспарламау ұсынылады.

Оқу жылы барысындағы каникул күндері белгіленді:

□ 1-11 (12)-сыныптарда:
күзгі каникул—7 күн
(2018 жылғы 29 қазан -
4 қарашаны қоса
алғанда), қысқы — 10
күн (2018 жылғы 31
желтоқсан — 2019
жылғы 9 қаңтарды қоса
алғанда), көктемгі — 13
күн (2019 жылғы 21
наурыз - 2 сәуірді қоса
алғанда);

□ мектепалды сыныптарда:
күзгі каникул — 7 күн (2018
жылғы 29 қазан - 4
қарашаны қоса алғанда),
қысқы — 14 күн (2018
жылғы 27 желтоқсан — 2019
жылғы 9 қаңтарды қоса
алғанда), көктемгі — 15 күн
(2019 жылғы 21 наурыз - 4
сәуірді қоса алғанда);

□ мектепалды және 1-
сыныптарда: қосымша
каникулдар: 7 күн (2019
жылғы 4-10 ақпанды қоса
алғанда)

Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына өзгерістер енгізілді.

1. Бұрын төмендегідей көрсетілген.

Бастауыш сыныптар үшін, жаңартылған білім мазмұнының бағдарламалары бойынша білім алушылар:

Қалалық жалпы білім беретін ұйымдарда сыныптардың толымдылығы 24-ке жеткенде немесе одан асқанда, ауылдық жерлерде – 20-ға жеткен кезде немесе одан асқанда, шағын жинақты мектептерде білім алушылар 10-нан кем болмаған жағдайда:

- 1) оқыту қазақ тілді емес сыныптардағы қазақ тілі;
- 2) оқыту орыс тілді емес сыныптардағы орыс тілі;
- 3) ағылшын тілі;
- 4) ақпараттық-коммуникациялық технологиялар;
- 5) өзін-өзі тану сабақтарын өткізуде, инклюзивті білім беруді іске асыруда білім алушылардың жалпы санынан ерекше білім қажеттіліктері бар әр баланы үшке азайту есебінен сыныпты екі топқа бөліп оқыту жүзеге асырылады.

2013 жылғы оқу бағдарламаларымен оқитын сыныптар үшін:

Қалалық жалпы білім беретін ұйымдарда сыныптар толымдылығы 24-ке жеткенде немесе одан асқанда, ауылдық жерлерде – 20-ға жеткен кезде немесе одан асқанда, шағын жинақты мектептерде білім алушылар саны 10-нан кем болмаған жағдайда:

- 1) оқыту қазақ тілді емес сыныптардағы қазақ тілі;
- 2) оқыту қазақ тілді емес сыныптардағы қазақ әдебиеті;
- 3) оқыту қазақ, ұйғыр, тәжік және өзбек тілдерінде жүргізілетін сыныптардағы орыс тілі;
- 4) шетел тілі;
- 5) информатика;
- 6) бейіндік пәндер;
- 7) технология (сыныптардың толымдылығына қарамастан ұл және қыз балалар топтарына);
- 8) дене шынықтыру сабақтарын өткізуде сыныпты екі топқа бөліп оқыту жүзеге асырылады

2018-2019 оқу жылынан бастап сыныптарды топтарға бөлу туралы шешімді әр мектептің әкімшілігі қабылдайды. МЖБС жаңа редакциясында: «Топтарға бөлуге рұқсат етіледі...» деп көрсетіледі. Яғни, осы оқу жылынан бастап сыныптарды топтарға бөлу, бөлмеу мәселесін мектеп өзі шешетін болады. Бұл мектептердің материалдық-техникалық базасына, атап айтқанда, спорттық залдардың, аудитория қорының, оқушылар контингентінің, дене шынықтыру пәні мұғалімдерінің санына және т.б. байланысты.

Барлық сыныптық, сыныптан тыс жұмыстардың (факультативтік, жеке және үйірме сабақтары) түрлерін қоса алғанда, білім алушылардың апталық оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлемі 1-сыныпта – 24 с., 2-сыныпта – 25 с., 3-сыныпта – 29 с., 4-сыныпта – 29 с., 5-сыныпта – 32 с., 6-сыныпта – 33 с., 7-сыныпта – 34 с., 8-сыныпта – 36 с., 9-сыныпта – 38 с., 10-сыныпта – 39 с., 11-сыныпта – 39 с. аспауы тиіс.

Үй тапсырмасы

Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарында үй тапсырмасын ұйымдастыру және орындау жөніндегі Әдістемелік ұсынымдамалар ҚР Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 182 бұйрығымен бекітілді.

Үй тапсырмасын орындауда 2-сыныпта 50 минуттан, 3-4-сыныптарда 70 минуттан, 5-6-сыныптарда 90 минуттан, 7-9-сыныптарда 110 минуттан, 10-11-сыныптарда 130 минуттан аспауы тиіс.

- * Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2014 жылғы 29 желтоқсандағы № 179 бұйрығымен бекітілген «Білім беру объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» ережесіне төмендегідей өзгерістер енгізілді:

Үй тапсырмасын:

■ *мерекелік және демалыс күндері (жалпы дамуы, жобалық жұмыстар және математикалық мектептерде есептерді шешу үшін көркем, қосымша әдебиеттерден басқа);*

■ *бақылау жұмыстарын өткізгеннен кейін;*

■ *бірінші сынып білім алушыларына (тек екінші жартыжылдықтан бастап көлемі 20 минуттан аспайтын уақытта оқылатын тапсырмалар берілуі мүмкін) бермеу ұсынылады.*

Бейнелеу өнері, көркем еңбек, музыка, өзін-өзі тану, еңбекке баулу, технология, алғашқы әскери дайындық, дене шынықтырудан үй тапсырмасын басқа пәндермен кіріктіріп беру ұсынылады.

Орта білім беру ұйымдарының басшыларына педагог қызметкерлердің үй тапсырмасын ұйымдастыру бойынша жұмыстарының кезеңділігі мен мерзімдерін басқаруды мектепшілік бақылау жоспарында жазып, мектеп директорының бұйрығымен жыл сайын бекітіп отыру ұсынылады.

Үй тапсырмасын беру кезінде бастауыш сынып мұғалімдеріне, пән мұғалімдеріне:

- білім алушыларды сабақ аясында, қоңырауға дейін үй тапсырмасы туралы хабардар ету;
- үй тапсырмасын орындау бойынша нұсқау беру;

- білім алушылардың орындайтын көлемі аз тапсырмалары (орындалуы міндетті) мен көлемі көп тапсырмаларын (орындалуы ерікті түрде) байланыстыру;
- сабақта үй жұмысы бойынша қателермен жұмыс жүргізу ұсынылады.

Бақылау жұмыстары білім беру ұйымының жетекшісі бекіткен кестеге сәйкес өткізілуі қажет.

Бақылау жұмыстарын дүйсенбі, жұма және соңғы сабақтарда өткізу ұсынылмайды.

! Назар аударыңыздар!

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында және орта білім беру ұйымдарының бастауыш сыныптарында ата-аналар өткізетін балалардың туған күндерін қоса алғанда, мерекелік іс-шараларды өткізу кезінде тек сол білім беру ұйымдарының қызметкерлері, балалардың ата-аналары шақырылады. Басқа жақтан адамдарды, соның ішінде аниматорларды, түсірілім және т.б. жасайтын кәсіпқой операторларды шақыру ұсынылмайды.

2018-2019 оқу жылында өмір қауіпсіздігінің негіздеріне (бұдан әрі –ӨҚН) қатысты мәлімет

- ❖ 2018-2019 оқу жылында орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес (ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысы) «Өмір қауіпсіздігінің негіздерін» (бұдан әрі – ӨҚН) міндетті түрде оқыту қамтамасыз етілуі тиіс, бұл ретте білім алушылардың төтенше жағдайларда (өрт, жер сілкінісі және т. б) практикалық дағдыларының қалыптасуына ерекше назар аударылуы тиіс.
- ❖ Осыған байланысты «ӨҚН» курсының оқыту:
- ❖ 1-4-сыныптарда «Дүниетану» оқу курсының аясында жүзеге асырылады.
- ❖ Бұл ретте «ӨҚН» курсы бойынша өткізілген тақырыптар, міндетті түрде, мектеп журналына жазылуы тиіс.

- ❖ 2018-2019 оқу жылында «ӨҚН» курсы бойынша жаңа білім беру бағдарламасын жүзеге асыруды бастау жоспарлануда. Осы мақсатта барлық мүдделі министрліктер (ҚР ІІМ, ҚР ДМ, ХҚК және т.б.) жұмыс тобымен «ӨҚН» жаңа бағдарламасын қайта қарау және бекіту жұмыстары жүргізілуде.
- ❖ «Өмір қауіпсіздігінің негіздері» оқу бағдарламалары бекітілгеннен кейін 2018-2019 оқу жылының басталуына дейін барлық білім беру басқармаларына жіберіледі.
- ❖ Жаңа оқу жылында республиканың барлық жалпы білім беру мектептеріне «Бір-бірімізге жақын тұрып, зиянды әдеттерден аулақ жүрейік» профилактикалық бағдарламасын енгізу қарастырылып жатыр.

Сынып жетекшілеріне көмек ретінде төмендегідей әдістемелік материалдар әзірленді:

– «Ата-аналармен жұмыс жүргізу бағдарламасы»;

– «Ата-аналарға арналған кітапша».

Сынып жетекшілеріне көмек ретінде «Бір-бірімізге жақын тұрып, зиянды әдеттерден аулақ жүрейік» профилактикалық бағдарламасы ҚР ББМ сайтына орналастырылады.

Оқу жүктемесін азайту туралы

Педагогикалық жүктемеге қатысты мәліметтер (мұғалімдердің жүктемесі).

1. Министрлік алқасының 2017 жылғы 24 ақпандағы кеңейтілген отырысында ҚР Білім және ғылым министрі Е. Сағадиев педагог қызметкерлерді Қазақстан Республикасы заңдарында қарастырылған жағдайлардан басқа мұғалімнің жұмысына қатысы жоқ, өз кәсіби міндеттерін орындаумен байланысы жоқ жұмыстарға қатыстырмауды реттейтін ережелер жобасын әзірлеуді қамтамасыз ету тапсырмасын берді.

Осы тапсырмаға сәйкес білім туралы Заңға тиісті тармақ енгізілді: 51-бап, 4-т.

2. Қазақстан Республикасының Президенті **Н.Ә. Назарбаевтың** 2018 жылғы 10 қаңтардағы «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» Қазақстан халқына Жолдауын жүзеге асыру және мұғалімнің кәсіби деңгейін көтеру **мақсатында** 2018 жылғы 26 қаңтардағы № 32 бұйрықпен «Орта білім беру ұйымдары педагог қызметкерлерінің жекелеген санаттарының жүргізуі үшін ұсынылатын құжаттардың тізбесін анықтау туралы» бұйрық шығарылды.

Аталған бұйрыққа сәйкес мұғалімдер артық қағаз есептерінен босатылған. Бұл бұйрық бойынша кез келген бақылау органдары мұғалімнен келесі құжаттарды талап етуге құқылы:

- сынып журналы;**
- тақырыптық-күнтізбелік жоспар (қысқа мерзімді жоспар);**
- критериалды бағалау бойынша құжаттар (қалыптастырушы және жиынтық бағалау);**
- білім алушылардың күнделігі.**

Сонымен қатар сынып жетекшісінің қызметін атқарып жүрген мұғалімдер, директордың орынбасарлары артық құжаттардан босатылған.

Бастауыш сыныпта жүктеменің азаюы:

1, 2-сыныптарда – аптасына 2 сағат,
3, 4-сыныптарда –3 сағатты құрайды.

Жүктемесін азайтуға болатын пәндерді анықтауда, ең алдымен, коммуникативтік оқытуға бағдарланған екінші тілді оқытудың жаңа әдістемесі ескерілді. Бұл оқушылардың тілдік теорияны жаттауға емес, екінші тілде қарым-қатынас жасауды жүзеге асыру дағдыларына ие болады дегенді білдіреді.

Осыған байланысты, білім мазмұны жаңартылған оқу бағдарламаларын әзірлеуде коммуникативтік оқытуға бағдарлану грамматикалық материалдарды айтарлықтай азайтуға жол ашты.

Сондай-ақ 1-11-сыныптарда дене шынықтырудың 3 сағатының 1 сағаты вариативке қосылды, бұл сағат міндетті түрде өткізілуі тиіс, бірақ тек спорт ойындарына, хореография немесе ритмикаға беру ұсынылады.

Сөйтіп, бастауыш сыныптарда жүктемені азайту дамыту түріндегі жеке және топтық сабақтарды алып тастауға байланысты болды, өйткені бастауыш сыныптарда ең алдымен, бағдарламаның негізгі материалын меңгерту маңызды. Орыс тілінде оқытылатын сыныптарда екінші тіл ретінде қазақ тілінің сағат саны: 2-сыныпта 3-тен 2-ге дейін, 4-сыныпта 4-тен 3-ке дейін азаяды.

3, 4-сыныптарда жаратылыстану жүктемесі 2 сағаттан 1 сағатқа дейін қысқартылады. Мазмұны жаңартылған бағдарлама бойынша «Жаратылыстану» пәні бастауыш мектептің курсына енгізілген. Бұдан басқа, егер бұрын ол тек 5-сыныпта оқытылса, енді 1-ден 6-сыныпқа дейін оқытылады.

2018-2019 оқу жылында міндетті түрде жүктемесі қысқартылған Үлгілік оқу жоспарына тек жекелеген мектептер көшеді. Қазіргі уақытта мектептердің тізімін Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі анықтауда. Бұл, негізінде, жан басына қаржыландыруды сынап көретін жеке ұйымдар мен мектептер.

Республиканың қалған барлық мектептерінің ҮОЖ таңдап алуға құқығы бар, мектептер сол бойынша: не қолданыстағы ҮОЖ жүктемесін қысқартусыз, не ұсынылған нұсқалар бойынша оқытады.

Бұл ретте негізгі орта білім беру деңгейінде мектептердің бір нұсқаны таңдап алуға мүмкіндігі бар. Таңдауды педагогикалық ұжымның, білім алушылардың, ата-аналар комитетінің, Қамқоршылық кеңесінің пікірін ескере отырып жүзеге асырады.

Әр пән бойынша оқу бағдарламалары мазмұнының көлемі және қысқартылған жүктеменің оқу сағаттарын байланыстыру бойынша Әдістемелік ұсынымдамалар тамыз кеңесіне дейін барлық білім беру басқармаларына жіберіледі.

Қазіргі уақытта аталған Үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалар бекітуге дайындалып жатыр. 2018-2019 оқу жылында барлық білім беру басқармаларына жіберілетін болады.

Білім беру ұйымының жұмысын 2018-2019 оқу жылына дер кезінде жоспарлауды қамтамасыз ету мақсатында кешкі мектептер, үйде оқытылатын білім алушылар және білім беру ұйымдарынан тыс уақытта оқып жүрген білім алушылар үшін Үлгілік оқу жоспарлары ӘНХ-ға қосымша беріледі.

Республика мектептерінің бескүндік оқуға көшуі

Ұсынылған жүктемеге сәйкес 1-ден 11-ге дейін барлық сыныптар бескүндік оқу аптасына еркін көше алады.

Республика мектептерінде бескүндік оқытуға көшу жұмысы жаңартылған білім мазмұнына көшумен бір мезгілде басталды. 2016-2017 оқу жылында жаңартылған білім мазмұнына бірінші сыныптар, 2017-2018 оқу жылында 2, 5, 7- сыныптар көшкен болатын.

2017-2018 оқу жылында сабақ ұзақтығы 40 минут болғандықтан, бескүндік оқу аптасына 1-ден 11-ге дейін барлық сыныптарды көшіру ұсынылды. Бескүндік оқу аптасы туралы шешімді әр мектептің әкімшілігі қабылдап, Қамқоршылық кеңесімен және ата-аналар комитетімен келіседі.

Білім алушылардың жетістіктерін критериалды бағалау жүйесі

Жаңартылған білім беру мазмұны аясында критериалды бағалау жүйесіне көшу қарастырылған.

2018-2019 оқу жылында 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8-сыныптар жаңа бағалау жүйесі бойынша жұмыс жасайды.

Бағалаудың жаңа жүйесі мұғалімнің ата-аналармен тығыз байланысын және ата-аналармен түсіндіру жұмыстарын жүргізуді қолдайды.

Білім алушылардың ата-аналарына жаңа бағалау жүйесінің мақсаты мен негізгі принциптері түсіндіріледі, ата-аналарға арналған шеберлік-сыныбы мен тренингтер өткізіледі.

Мұғалім ата-аналармен дескрипторларды алдын ала талқылап, критерийлері бұрыннан белгілі тапсырмаларды таратып, ата-аналармен топта және жұпта жұмыс істей отырып, ата-аналар жиналысын сабақ формасында өткізе алады. Сабақта ата-аналарға балалары сияқты өздерін бағалауға, өзара бағалауға, нәтижелерін талқылауға мүмкіндік береді.

Мұғалім бағалауды жүргізу барысында тек мұғалімдерге ғана емес, сондай-ақ ата-аналар мен білім алушыларға да көмек ретінде әзірленген әдістемелік материалдар кешенін міндетті түрде қолдануы тиіс:

- * «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 9 ақпан № 47 бұйрығы);
- * 2018-2019 оқу жылында Қазақстан Республикасының жалпы орта білім беретін ұйымдарында оқу процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы» әдістемелік нұсқау хат;
- * Жаңартылған білім беру мазмұны аясында орта мектептерге арналған критериалды бағалауды құжаттандыру және рәсімдеу бойынша нұсқаулық;
- * Бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша басшылық;
- * Негізгі және орта мектеп мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша басшылық: Оқу-әдістемелік құрал;
- * Сыныптар, пәндер мен тілдер бөлінісінде қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы;
- * Сыныптар, пәндер мен тілдер бөлінісінде жиынтық бағалауға арналған тапсырмалар жинағы;
- * Сыныптар, пәндер мен тілдер бөлінісінде жиынтық бағалауға арналған әдістемелік ұсынымдама.

Бұл әдістемелік құралдарды nao.kz, smk.edu.kz сайттарынан таба аласыздар.

Бірінші сыныпта білім алушыларға бағалау құралдарын қолдану, бағалау критерийлерін таңдау, олардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлерімен байланыстыруды үйрету жеткілікті.

Бірінші сыныптағы бағалау қызметін ұйымдастыру әдістерін қарастырамыз. *Бастапқыда критерий үлгі болады.* Мұғалім әріптер элементінің дұрыс жазылуын көрсетеді, балаларды сөзбен қайталап айтуды және олардың оқу нәтижесін үлгіге (өлшемшартпен) сәйкес бағалауды сұрайды.

Білім алушының өздігінен бағалауынан кейін бағалауды мұғалім жүргізеді. Бағалаудың сәйкессіздігі рефлексияны тудырады: менің бағалауым неге мұғалімнің бағалауымен сәйкес келмеді? Мен әріптің қай элементін қате жаздым? Білім алушы өз қателігінің себебін табуға тырысады.

Әр жұмысты әртүрлі критерийлермен бағалауға болады, бірақ білім алушы алдымен бір критерийдің призмасы арқылы нәтижесін көруді, содан кейін бірнешеуін көруді үйренуі маңызды. Тапсырманы орындауға дайындық барысында мұғалім оқушылардан: «Біз қандай дағдыларды, қандай ережені тексереміз?»,- деп сұрайды. Солай критерийлер қалыптасады. Бастауыш сынып білім алушысы басқалар сияқты табысқа жету жағдайын сезінуі керек.

«Күнделік» электронды мектеп журналдары жүйесі туралы

«Күнделік» журналын қолдануға байланысты көптеген сұрақтар туындауда, сондықтан Әдістемелік нұсқау хат аясында ең қажетті ақпараттар ұсынылды.

«Күнделік» журналы тегін болып табылады.

Kundelik.kz сайты қолданғаны үшін абоненттік төлем алынған емес және алынбайды. Ата-аналарға ***Kundelik.kz*** сайтында өзінің логині мен құпия сөзі арқылы «Балалар» - «Күнделік» бөліміндегі өз баласының электронды күнделігіне кіріп, бағалары мен үй тапсырмаларын білуге үнемі тегін мүмкіндік беріледі. Сайтты пайдаланғаны үшін мектептен де ешқандай төлем алынбайды.

Тіркеу барысында ЖСН қолдануға байланысты бірқатар сұрақтар туындады.

Тұтынушының ЖСН-і тіркеу үшін негізгі өріс болып табылмайды. Ата-аналарға тіркелу үшін тегін, атын, әкесінің атын, туған күнін және жынысын хабарлауы қажет болады. Басқа деректер міндетті емес және тіркелу үшін талап етілмейді. Ата-аналардың тіркелуі өз қалауы бойынша іске асады, себебі, үлгерім туралы ақпаратпен қатар, ата-ана, мұғалімдер және мектеп әкімшілігінен жеке хабарлама да ала алады. Сөйтіп, ата-аналар мен педагогтер арасында тікелей онлайн қарым-қатынас орнайды. Сонымен қатар, болашақта ата-аналарға арналған, мысалы, Ата-аналар кеңесі және т.б. ақпараттық бөлімдер пайда болады.

Электронды журналмен қатар қағаз нұсқада есеп беруді қолдануға қатысты. Мектеп әкімшілігінің мұғалімдерден электронды және қағаз журналды қатар жүргізуін талап етуіне сәйкес қандай да бір нормативтік құжаттар жоқ. Мұғалімдердің қалауымен бір электронды журналды немесе электронды және қағаз журналдарды қатар жүргізуге рұқсат беріледі.

Kundelik.kz жүйесінде жыл басында бір-ақ рет таңдап алынатын журналдың екі түрі бар, олар – жаңартылған мазмұнға кірген 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8- сыныптарға арналған «Критериалды бағалау журналы» және сыныптың қандай бағалау жүйесімен оқытылатындығына байланысты 4, 9, 10, 11-сыныптарға арналған «Классикалық журнал».

1. МЕКТЕПАЛДЫ ДАЯРЛЫҚ СЫНЫПТАРЫ МЕН ТОПТАРЫНДА ТӘРБИЕЛЕУ МЕН ОҚЫТУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

2018-2019 оқу жылы мектепалды даярлық сыныптарында (топтарында) білім беру процесі Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпыға міндетті мемлекеттік стандартына (2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 ҚРҰҚ), Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарына (ҚР БҒМ 2016 жылғы 22 маусымдағы №391 бұйрығына 1 қосымша) және Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасына (ҚР БҒМ 2016 жылғы 12 тамыздағы №499 бұйрығы) сәйкес ұйымдастырылады.

Балаларды дамыту мен тәрбиелеу жағдайларына қойылатын талаптар

Балаларды дамыту мен тәрбиелеудің психологиялық-педагогикалық жағдайларына қойылатын талаптар:

- 1) педагогикалық процесте балалардың жастары мен жеке ерекшеліктеріне сәйкес жұмыстың түрлері мен әдістерін қолдану;
- 2) білім беру қызметін әрбір баланың қызығушылығы мен мүмкіндіктеріне бағытталған мектепке дейінгі ұйымның барлық педагогтері мен мамандарының және ата-аналардың балалармен өзара әрекеттесу негізінде құру;
- 3) балалардың бір-біріне жағымды, қайырымды қарым- қатынасын ересек адамдардың қолдауы;
- 4) ересек адамдардың балаға деген сыйластық қарым-қатынасы, балалардың өзін-өзі жағымды бағалауын, өзінің мүмкіндіктері мен қабілеттеріне сенімділігін қолдау;
- 5) балалардың әлеуметтік бейімделуіне және диагностика мен дамуын түзетуге қажетті жағдайлар жасау;
- 6) балаларды тәрбиелеуде, олардың денсаулығын қорғау мен нығайтуда ата-аналарды қолдау.

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерін өткізуге қойылатын талаптар

Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі «Білім туралы» Заңының негізінде мектепалды сыныптарда нормативтік оқу жүктемесінің апталық көлемі 24 сағатты құрайды (20 сағаты мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттың бес саласының мазмұнын іске асыруға бағытталған негізгі оқу жүктемесіне және 4 сағаты мектепке дейінгі ұйымның күн тәртібіне сәйкес жүзеге асырылатын басқа іс-әрекет түрлеріне (ойын, өздік жұмыс, шығармашылық, жеке жұмыс және т.б.) көзделген).

Мектепалды даярлық топтары мен сыныптарда ұзақтығы 25-30 минут болатын сабақтардың саны бестен артық болмауы керек. Сабақтардың арасындағы үзілістің ұзақтығы 10-12 минут болуы тиіс және сол үзілістерде бірқалыпты қарқында қимылды ойындар ұйымдастырылады.

3. 2012 ЖЫЛҒЫ МЖМБС ЖӘНЕ 2013 ЖЫЛЫ ЕНГІЗІЛГЕН ОҚУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ БОЙЫНША ОҚИТЫН МЕКТЕПТЕРДЕ БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

2018-2019 оқу жылында 1-3-сыныптардың білім алушылары жаңартылған білім мазмұны бойынша оқитын болады.

4-сыныптардың білім алушылары 2012 жылғы МЖМБС бойынша оқуды жалғастырады.

Жаңартылған білім мазмұнына көшуге дайындық және сабақтастықты қамтамасыз ету мақсатында мұғалімге критериялды бағалаудың элементтерін қолдануға болады.

Үй тапсырмасының негізгі қызметі – білім мен білікті бекіту. Оқу сабақтарында меңгерілген материал ғана үй тапсырмасына ұсынылады.

Бастауыш білім берудің мазмұны жеті білім саласын қамтиды: «Тіл және әдебиет», «Математика», «Жаратылыстану», «Адам және қоғам», «Өнер», «Технология», «Денешынықтыру».

4. ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫ БОЙЫНША БІЛІМ БЕРУДІ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

1-3-сыныптар

2018-2019 оқу жылында 1-3-сыныптар жаңартылған білім мазмұнының оқу бағдарламаларымен және жоспарларымен оқитын болады.

Еліміздің жалпы білім беру ұйымдарының бастауыш мектебінде оқу процесі ҚР Үкіметінің 2015 жылғы 25 сәуірдегі № 327 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік жалпыға міндетті бастауыш білім беру стандартына сәйкес жүзеге асырылады.

1-3-сыныптарда сабақтың форматы оқыту процесінде білім алушыларды белсенді тартуды, олардың талқылауларға қатысуын, өткен материалды талдауын және қорытуын, зерттеу жүргізуін, бағалауда пікірлерін айтуын, өзін бағалауды, өзара бағалауды және т.б. тұжырымдайды.

Сабақтың міндетті элементі кері байланыс болуы тиіс, ол мұғалімнің білім алушыны қолдауға бағытталған іс-әрекетін түзетуге мүмкіндік береді және білім беру процесін жетілдіруге себін тигізеді. Қалыптастырушы бағалау кезінде мұғалім білім алушылардың санын және кері байланыс беру жиілігін өз бетінше анықтайды.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 15 шілдедегі № 453 бұйрығымен бекітілген бастауыш білім берудің Үлгілік оқу жоспарына және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 16 тамыздағы № 611 бұйрығымен бекітілген «Білім беру объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелеріне сәйкес, оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлемі 1-сыныптарда – 24 сағатты, 2-сыныптарда – 25 сағатты, 3-сыныптарда – 29 сағатты құрайды.

1-сыныпта (СанЕМН) оқу жүктемесін біртіндеп **«сатылы» ұлғайту әдісін жүзеге асыру мақсатында бейімдеу кезеңін** ұйымдастыру ұсынылады. Бейімдеу кезеңінен сәтті өту үшін қыркүйек – қазан айларында соңғы сабақтар стандартты емес түрде (ойын сабақ, қиял-сабақ, мереке-сабақ, театрланған сабақ, саяхат сабақ, экскурсия сабақ, импровизация сабақ) жүргізу керек. Мектепте білім алушыны оқуға бейімдеу үшін қолайлы орта жасауға ерекше назар аудару қажет, ол білім алушының оңтайлы дамуына, ойдағыдай білім алуына және тәрбиеленуіне ықпал етеді.

1-сыныпта барлық жұмыс кезеңінің міндеті – кішкентай мектеп оқушысының оқу қызметіне ішкі уәждемені қалыптастыру. Бірінші жартыжылдықта 1-сыныпта жиынтық бағалау жүргізілмейді және үй тапсырмасы берілмейді. Мұғалім өз жұмысын әр білім алушының сабақта қажетті білімді толыққанды меңгеруін қамтамасыз ететіндей жоспарлайды.

1-сынып білім алушысының көру қабілетін, қолының ұсақ моторикасын дамыту үшін сергіту сәтін уақытылы өткізу, 1-сынып білім алушыларын ұзақ уақыт жазу мен сурет салудан жалықтырып алмау керек. 1-сыныпта оқыту кезінде іс-әрекеттің ойын түрлері басым болуы тиіс.

2-сыныптан бастап білім алушылар үй тапсырмасын орындайды, сондықтан сабақ кестесін құруға ерекше назар аудару қажет, себебі пәндерді бір күнге топтастырмау мүмкіндігін қарастыру қажет, үй тапсырмасын орындауға едәуір уақыт шығындауды талап етеді. Білім алушыларға үй тапсырмалары, оларды орындау мүмкіндігін ескере отырып мынадай шекте беріледі: 2-сыныпта – 50 минут, 3-сыныпта – 70 минут (ҚР БҒМ 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 182 бұйрығы). Демалыс және мереке күндері үй тапсырмасы берілмейді

Бастауыш мектептің жаңартылған білім мазмұнына көшуіне байланысты бастауыш сынып мұғалімдері әдістемелік жұмыстарының жүйесін құру маңызды орын алады.

Бұлар семинарлар, тренингтер, педагогикалық қауымдастықтардың отырыстары, коучингтер, конференциялар, шебер-сыныптар, дөңгелек үстелдер, ашық сабақтар, сабақтан тыс үйірмелер мен ББ МЖМС енгізу мен іске асырудың басқа да жекелеген бағыттары бойынша іс-шаралар болуы мүмкін.

Балалардың денсаулығын сақтауға және нығайтуға, психология-педагогикалық қолдауғаназар аудару қажет. Шаршаудың, сколиоздың, жүрек-қан тамырлар жүйесі, көз ауруларының алдын алу мақсатында жаттығулар жүргізуге (динамикалық, тыныс алу жаттығулары, қол саусақтарына байланысты жаттығулар, қол және көзге арналған гимнастикалық жаттығулар және т. б.) көп көңіл бөлу керек.

Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ)

2018-2019 оқу жылының 1 қыркүйегінен бастап жаңа «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар» (АКТ) пәні республиканың жалпы білім беретін мектептерінің 3-сыныптарына енгізіледі.

«Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар» пәні бойынша *оқу жүктемесінің көлемі:*
3-сыныпта – аптасына 1 сағаттан, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

МАЗМҰНЫ

Жалпы ережелер		3
1	Мектепалды даярлық сыныптарында және топтарында тәрбиелеу-оқыту процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері	42
2	Жалпы білім беру ұйымдарындағы тәрбие жұмысының ерекшеліктері	47
3	2012 жылғы МЖМБС және 2013 жылы енгізілген оқу бағдарламалары бойынша оқитын мектептерде білім беру процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері	56
	«Тіл және әдебиет» білім саласы	57
	«Математика» білім саласы	66
	«Жаратылыстану» білім саласы	70
	«Адам және қоғам» білім саласы	72
	«Өнер» білім саласы	73
	«Технология» білім саласы	75
	«Дене шынықтыру» білім саласы	77
4 Жаңартылған білім мазмұны бойынша білім беруді ұйымдастырудың ерекшеліктері		165
	«Тіл және әдебиет» білім саласы	168
	«Математика және информатика» білім саласы	181
	«Жаратылыстану» білім саласы	184
	«Адам және қоғам» білім саласы	185
	«Технология және өнер» білім саласы	190
	«Дене шынықтыру» білім саласы	191

**Назарларыңызға
рахмет!**